

LAKIALOITE 105/2002 vp

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että pienimpien, alle 2-vuotiaiden lasten kotihoidon tuen hoitorahaa korotettaisiin 21,72 euroa kuukaudessa, jolloin hoitoraha olisi 274 euroa kuukaudessa.

Väestöliiton tuoreimman perhebarometrin mukaan suomalaiset haluaisivat enemmän lapsia kuin todellisuudessa saavat. Lapset halutaan aikaisempaa myöhemmin ja moni nainen jää iän myötä lisääntyvän hedelmättömyyden vuoksi lapsettomaksi. Yksi keskeinen syy lasten saamisen siirtämiseen on taloudellinen epävarmuus.

Aikaisemman perhebarometrin mukaan yli 40 % päiväkotilasten vanhemmista haluaisi jäädä kotiin hoitamaan lapsiaan, jos se olisi taloudellisesti mahdollista. Yhteiskunnan tukitoimista tärkeimpinä pidetään edelleen joustavaan työ-

aikaan ja kotihoidon tukeen liittyviä toimia. Lasten kotihoidon tuen tarkoituksena on ollut antaa perheille mahdollisuus jäädä hoitamaan alle 3-vuotiasta lasta kotiin. Lapsiperheet ovat erilaisista perhepoliittisista etuuksista kuitenkin tyytymättömiä kotihoidon tuen heikkoon tasoon.

Perheille tulee taata todellinen mahdollisuus valita omaan elämäntilanteeseensa sopiva tapa hoitaa alle kouluikäistä lastaan. Nykyisentasoiset perhepoliittiset etuudet eivät tue vanhemmuutta ja kotien hoivatyötä. Alle 2-vuotiaille kotihoito on vielä tärkeämpää kuin tätä vanhemmille, ja siksi korotus nuorimpien ryhmää koskevaan kotihoidon tukeen on kiireellisin.

PERUSTELUT

Lasten päivähoidon järjestämisen lähtökohtana tulisi olla lasten etu. Useat lapsen kehitystä koskevat tutkimukset todistavat, että persoonallisuuden kasvulle olisi parasta, että lapsi saisi elää kolme ensimmäistä vuotta kotona vanhempien hoidossa. Lasten mielenterveyden häiriöillä on todettu yhteys liian varhain aloitettuun ja toisaalta etenkin henkilöstöpulan vuoksi heikkotasoiseen päiväkotihoidon. Lastenlääkärit ovat

toistuvasti muistuttaneet kotihoidon vähentävän pienten lasten infektio- ja tautiriskiä. Alle 3-vuotiaiden lasten sairastavuus on selkeästi suurempi kunnallisessa päivähoidossa kotihoitoon verrattuna. Lasten sairauspäivien lukumäärä on suurryhmässä keskimäärin sata päivää vuodessa. Yksinomaan korvatulehdusten hoito maksaa yhteiskunnalle vuosittain yli 100 miljoonaa euroa. Kotihoito on nykyistä tehokkaamman tukemisen ar-

voinen hoitomuoto lapsen kasvun ja kehityksen kannalta, mutta myös yhteiskunnallisesti julkisen talouden ja työn jakamisen kannalta.

Lasten kotihoidon tuesta ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 4 §:n mukaan kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle 3-vuotiaasta lapsesta 252,28 euroa ja kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta 84,09 euroa sekä kustakin muusta alle kouluikäisestä lapsesta 50,46 euroa kuukaudessa. Lain 5 §:n mukaan lasten kotihoidon tuen hoitolisää maksetaan perheen yhdestä kotihoidon tuen hoitorahaan oikeuttavasta lapsesta. Hoitolisän täysi määrä on 168,19 euroa kalenterikuukaudessa.

On laskettu, että sekä kunnille että valtiolle kunnallinen päivähoitopaikka maksaa vähintään kolminkertaisesti kotihoidon tukeen verrattuna. Kalleinta on juuri pienimpien eli alle 2-vuotiaiden hoito. Tämä on otettu huomioon myös joissakin kotihoidon tuen kuntalisää maksavissa kunnissa. Esimerkiksi Helsinki maksaa suurempaa kuntalisää alle 2-vuotiaista kuin 2—3-vuotiaista. Kuntalisät ovat aiheuttaneet sen, että eri kunnissa asuvat perheet ovat eriarvoisessa asemassa peruspalvelujen suhteen. Nostamalla kotihoidon tuen tasoa riittävästi lasten päivähoito-

vaihtoehdot asetettaisiin samanarvoiseen asemaan.

Voimassa oleva järjestelmä asettaa kunnallisen päivähoidon muiden hoitojärjestelyjen edelle. Korotus pienimpien lasten kotihoidon tuessa kannustaa vanhempia valitsemaan lapsilleen tällaisen hoitomuodon kunnallisen päivähoidon sijaan. Alle 2-vuotiaiden kotihoidon lisäetuella saadaan aikaan säästöjä myös kuntien kireään taloustilanteeseen. Korotuksen kautta kunnilta vapautuu päivähoidon järjestämisestä varoja, joita voidaan käyttää esimerkiksi päiväkotien ryhmäkokojen pienentämiseen.

Elokuussa 2002 kotihoidon tukea maksettiin 42 912:sta alle 2-vuotiaasta lapsesta. Tukea saavia vanhempia on jonkin verran vähemmän, sillä joissain perheissä on useampia alle 2-vuotiaita lapsia. Aloitteessa esitetyn korotuksen toteuttaminen maksaisi noin 20 miljoonaa euroa, kun on otettu huomioon noin viiden prosentin lisäys kotihoidossa olevien alle 2-vuotiaiden lasten määrään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun lain (1128/1996) 4 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 562/2000, seuraavasti:

4 §
Hoitoraha

ta 252,28 euroa ja kustakin seuraavasta alle 3-vuotiaasta 84,09 euroa sekä kustakin muusta lapsesta 50,46 euroa kalenterikuukaudessa.

Kotihoidon tuen hoitoraha on perheen yhdestä alle 2-vuotiaasta lapsesta 274 euroa tai yhdestä yli 2-vuotiaasta mutta alle 3-vuotiaasta lapses-

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

LA 105/2002 vp — Marja-Leena Kemppainen /kd ym.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2002

Marja-Leena Kemppainen /kd
Leea Hiltunen /kd
Ismo Seivästö /kd
Jouko Jääskeläinen /kd
Sakari Smeds /kd

Toimi Kankaanniemi /kd
Bjarne Kallis /kd
Päivi Räsänen /kd
Leena Rauhala /kd
Kari Kärkkäinen /kd